

502

ผลของโปรแกรมทัศนศึกษาต่อพฤติกรรมทัศนสภาพ

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

นางสาวสุวิภา อนันต์ชนสวัสดิ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานพชนนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-788-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF DENTAL HEALTH EDUCATION PROGRAM ON

DENTAL HEALTH BEHAVIORS OF PRATHOM SUKSA ONE STUDENTS

Miss Suwipa Ananthanasawat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Physical Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-788-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของโปรแกรมทัศนศึกษาต่อพฤติกรรมทัศนศึกษาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โดย

นางสาวสุวิภา อนันต์ชนสวัสดิ์

ภาควิชา

พลศึกษา สาขาพลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพวณี หอมสนิท

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
.....

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี)

.....
.....

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพวณี หอมสนิท)

.....
.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนี้ ขวัญบุญจัน)

.....
.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์ศิริ กาญจนवासี)

.....
.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์)

สุวิภา อนันต์ธนสวัสดิ์ : ผลของโปรแกรมทันตสุขภาพต่อพฤติกรรมทันตสุขภาพ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (EFFECT OF DENTAL HEALTH EDUCATION PROGRAM
ON DENTAL HEALTH BEHAVIORS OF PRATHOM SUKSA ONE STUDENTS)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพวณี หอมสนิท, 182 หน้า

ISBN 974-633-788-2

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมทันตสุขภาพ ต่อพฤติกรรมทันตสุขภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 67 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 34 คน กลุ่มควบคุม 33 คน ซึ่งนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ย ความรู้ ทักษะคิด การปฏิบัติทางทันตสุขภาพและแผ่นคราบนุ่มของเศษอาหารใกล้เคียงกัน ก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ ทำการตรวจแผ่นคราบนุ่มของเศษอาหาร ทดสอบความรู้ สอบถามทัศนคติ และสังเกตการ ปฏิบัติทางทันตสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นดำเนินการสอนให้กับกลุ่มทดลอง โดยใช้โปรแกรมทันตสุขภาพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ติดต่อกัน หลังการทดลองแล้ว 1 สัปดาห์ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเช่นเดียวกับก่อนการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม นำข้อมูล ที่ได้มาวิเคราะห์หาความแตกต่างโดยการทดสอบค่า "ที"

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยความรู้ การปฏิบัติทางทันตสุขภาพ และแผ่น คราบนุ่มของเศษอาหาร ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยทัศนคติทางทันตสุขภาพของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยความรู้ ทักษะคิด การปฏิบัติทางทันตสุขภาพ และแผ่นคราบนุ่มของเศษอาหาร ภายในกลุ่ม ทดลองพบว่า ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยความรู้ ทักษะคิด การปฏิบัติทางทันตสุขภาพ และแผ่นคราบนุ่มของเศษอาหารภายในกลุ่ม ควบคุมพบว่าก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา พลศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต *สุวิภา อนันต์ธนสวัสดิ์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *เทพวณี หอมสนิท*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C541418. MAJOR PHYSICAL EDUCATION

KEY WORD: DENTAL HEALTH EDUCATION PROGRAM/PRATHOM SUKSA ONE
SUWIPA ANANTHANASAWAT: EFFECT OF DENTAL HEALTH
EDUCATION PROGRAM ON DENTAL HEALTH BEHAVIORS OF
PRATHOM SUKSA ONE STUDENTS. THESIS ADVISOR :
ASST. PROF. TEPWANEE S. HOMSANIT, H.S.D. 182 pp.
ISBN 974-633-788-2

This research aimed to study the effects of dental health education program on dental health behavior of Prathom Suksa one students. The sample groups were Prathom Suksa one students of Plubplachai School. Sixty-seven students in Prathom Suksa one had been divided into two groups: the study group and the control group. Both groups had been examined and recorded oral hygiene status by using plaque index. Informations concerning with oral health behavior had derived from questionnaires and observations. Dental health education program had been introduced to the control group a week after collecting base-line data. This program took four weeks for implementation. The final information had been collected in the same way as base-line data a week later. The "t-test" method had been used for analysing those data.

The results showed that the different of mean scores of knowledge, practice and dental plaque between the experimental group and the control group were statistically significant at .05 level. Only the mean attitude scores of those two groups were not statistically significant. Analysis of the mean scores of the experimental group on knowledge, attitude, dental practice and dental plaque before and after intervention given showed also statistically significant at .05 level. However, the same analysis of the control group showed no statistical significance.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....พลศึกษา.....

สาขาวิชา.....สุขศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*สุวิภา อนันธานาสawat*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*เทพวานี หอมสนิต*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....-.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพวดี หอมสนิท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบ ปรับปรุง และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนสามารถนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ และให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย และกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่ ๆ ที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณประณีต ชื่นปรีดี คุณพรรณี ภิญญรัตน์ รวมทั้งเพื่อน ๆ ร่วมงาน และเพื่อนร่วมรุ่นนักศึกษาที่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง

นางสาว สุวิภา อนันต์ชนสวัสดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

๕

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	๕
สารบัญตาราง	ณ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
	สมมติฐานของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	6
	คำจำกัดความในการวิจัย	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ	9
	แนวคิดเรื่องการแปร่งฟันที่ถูกวิธีแบบสมัคร	10
	ลักษณะทั่วไปของเด็กวัยประถมศึกษา	13
	แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้	15
	พฤติกรรมสุขภาพ	20
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	27
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกม	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	35
วิธีดำเนินการวิจัย	35
กลุ่มตัวอย่างประชากร	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	47
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	48
4	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5	77
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
รายการอ้างอิง	86
ภาคผนวก	92
ประวัติผู้วิจัย	182

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทัศนสุขภาพของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลา	50
2	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทัศนสุขภาพรายข้อ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง.....	51
3	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทัศนสุขภาพรายข้อ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	53
4	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทัศนสุขภาพของนักเรียน ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลา	55
5	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทัศนสุขภาพรายข้อ ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	56
6	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทัศนสุขภาพรายข้อ ภายในกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	58
7	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อทัศนสุขภาพของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลา	61
8	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อทัศนสุขภาพรายข้อ ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง.....	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
9	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อทัศนสุขภาพราชข้อ ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง..... 64
10	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อทัศนสุขภาพของนักเรียน ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลา 66
11	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อทัศนสุขภาพราชข้อ ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 67
12	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อทัศนสุขภาพราชข้อ ภายในกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 69
13	เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลา 71
14	เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียน ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลา 72
15	เปรียบเทียบคะแนนแผ่นคราบน้ำมันของเศษอาหารของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลา 74
16	เปรียบเทียบคะแนนแผ่นคราบน้ำมันของเศษอาหารของนักเรียน ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลา 75